FINANSSIALA

1.2.2023

Tolvanen Inkeri

Eduskunnan talousvaliokunta

U 91/2022
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta pikamaksamisen käyttöönoton edistämiseksi (pikamaksamisasetus)

Finanssiala ry (FA) kannattaa tavoitetta edistää pikatilisiirtojen yleistymistä. Pikatilisiirtojen höydyt asiakkaille ovat selvät ja pikasiirrot tuovat tehokkuutta koko yhteiskunnalle. Pikamaksamisasetusehdotusta tulisi kuitenkin muokata seuraavasti.

Pikatilisiirron määritelmä Artikla 1

Ehdotamme pikatilisiirron määritelmää muutettavaksi niin, että

- aikaleiman (10 sekunnin toteutusajan) laskenta on linjassa EPC:n pikatilisiirron sääntökirjan kanssa: *"… The execution time for an SCT Inst Transaction shall commence when the Originator PSP has determined that the SCT Inst Instruction meets all mandatory attributes for inter-PSP processing and the processing conditions of the Originator PSP. This means that the Originator PSP has received the SCT Inst Instruction and has applied Instantly all necessary checks to execute the SCT Inst Instruction (e.g., Originator authentication and authorisation, and availability of Funds)…"*

- nimi-tilinumerotarkistus on erillinen palvelu, eikä pikatilisiirron toteutusajan laskenta ala ennen kuin mahdollinen saajan nimi-tilinumerotarkistus on tehty

- Artiklan 1(a) toimeksiannon vastaanottoaika on yhtenevä toisen maksupalveludirektiivin kanssa

  'instant credit transfer' means a credit transfer which meets all of the following conditions:

  (a) the time of receipt of the payment order for such credit transfer is the moment when the PSP receives the payment order given by the PSU ~~payer instructs his or her PSP~~ to execute that credit transfer, regardless of the day or hour;

Velvollisuus tarjota pikatilisiirtoja - Artikla 5a

Pikatilisiirtojen lähetysmahdollisuuden toteuttaminen maksupalveluntarjoajien kaikkiin palvelukanaviin merkitsee suuria investointeja ja käsittelykustannuksia. Kaikki palvelukanavat, kuten pankin konttori, eivät ole yhtä sopivia pikatilisiirtojen lähettämiseen.

Jos velvoitteena on tarjota pikatilisiirtoja myös paperisille toimeksiannoille, toimeksiannon vastaanottoajankohta, josta sallittu 10 sekunnin maksimitoteutusaika maksajalta saajalle käynnistyy, olisi määriteltävä paperisille toimeksiannoille erikseen. Pankin konttorissa 10 sekuntia kuluu toimihenkilöltä pelkästään asiakkaalta

vastaanottamansa toimeksiannon tietojen tallentamiseen maksupalveluntarjoajan järjestelmään.

Riittävä siirtymäaika

Siirtymäaika euromääräisten pikatilisiirtojen lähettämiselle euromaissa tulisi olla vähintään 24 kuukautta asetuksen voimaantulosta, jotta kaikki, pikatilisiirtojen toteuttamisen eri vaiheissa olevat maksupalveluntarjoajat ehtivät rakentaa tarvittavat valmiudet.

Pikatilisiirtojen riskiperusteinen rajoittaminen

Asetusehdotukseen tulisi lisätä, että maksupalveluntarjoaja voi riskiperusteisesti rajoittaa lähteviä pikatilisiirtoja palvelukanavissaan, esimerkiksi summarajaan ja/tai aikaan perustuen. Tarve rajoittaa pikatilisiirtoja voi liittyä esimerkiksi väärinkäytös-epäilyihin tai maksupalveluntarjoajan likviditeettiin vaikuttaviin suuriin rahansiirtoihin ei-pankkipäivinä. Maksupalveluntarjoajalla tulee olla väärinkäytösten torjunnassa mahdollisuus käyttää myös muita menetelmiä kuin saajan tilinumeron ja nimen vertailupalvelu.

Useat maksutoimeksiannot niputettuna yhdeksi tiedostoksi (eräsiirrot) sääntelyn ulkopuolelle

Eräsiirrot tulisi jättää asetuksesta kokonaisuudessaan pois pikatilisiirron tiukkojen aikarajojen vuoksi pikamaksuun sopimattomana käynnistystapana, rajoittamatta kuitenkaan maksupalveluntarjoajan mahdollisuuksia tarjota palvelua niin halutessaan. Pikatilisiirtoja ei voi prosessoida eräsiirtoina. Maksupalveluntarjoajan olisi mahdollista tarjota palvelua, jossa ei-aikakriittiset maksutoimeksiannot voi toimittaa maksupalveluntarjoajalle eräsiirtotiedostona ja käsiteltyään mahdollisesti tuhansia maksutoimeksiantoja sisältävän tiedoston maksupalveluntarjoaja välittää maksut saajan maksupalveluntarjoajalle pikasiirtoinfrastruktuurin välityksellä.

Maksutilin määrittely PSD2 mukainen

Artiklassa 5 a (2)(c) tulisi mainita, että maksutilin määritelmä on sama kuin toisessa maksupalveludirektiivissä.

Palvelumaksut markkinaehtoiseksi – Artikla 5 b

FA:n näkemyksen mukaan asetusehdotuksessa ei tulisi rajoittaa maksupalveluntarjoajien hinnoittelumahdollisuuksia.

Eroavaisuudet maksunsaajan nimen ja tilinumeron (IBAN) välillä – Artikla 5c

Saajan nimi-IBAN tarkistus tulisi määritellä erilliseksi palveluksi, joka edeltää maksutoimeksiantoa. Saatuaan nimi-IBAN tarkistuksen vastauksen maksaja tekee päätöksen maksun käynnistämisestä.

FINANSSIALA

Palvelu vain sähköisiin palvelukanaviin

Velvoite tarjota nimi-IBAN palvelua tulisi rajoittaa sähköisiin kanaviin. Palvelu toimii järkevästi vain sähköisissä asiakaskanavissa, joissa maksaja ja maksajan maksupalveluntarjoaja voivat kommunikoida reaaliaikaisesti. Konttoritoimeksiannoissa nimi-IBAN tarkistuksen toteuttaminen tulisi olemaan kömpelö prosessi. Todennäköisesti asiakkaalta tulisi pyytää allekirjoitus dokumenttiin, jossa todetaan tarkistuksen tulos ja jolla asiakas vahvistaa haluavansa toteuttaa toimeksiannon. Postitse lähetetyissä maksukuoritoimeksiannoissa ei asiakkaan kantaa nimi-IBAN tarkistukseen pystytä selvittämään viivästyttämättä olennaisesti maksun perillemenoa.

Useat toimeksiannot niputettuna samaan tiedostoon (eräsiirrot) sääntelyn ulkopuolelle

Eräsiirtoihin ei kuulu reaaliaikaista yksittäisiä maksuja koskevaa mahdollisuutta tietojenvaihtoon pankin ja maksajan välillä, joten eräsiirrot tulisi jättää sääntelyn ulkopuolelle.

Saajan maksupalveluntarjoajan velvollisuudet

Pikatilisiirron saajan maksupalveluntarjoajalle tulisi säätää velvollisuus vastata maksajan maksupalveluntarjoajan pyyntöön saajan tilinumeron ja nimen vastaavuudesta.

Yhteiset standardit vertailun tuloksille

Tilinumeron ja nimen vertailu voi johtaa eri maksupaleluntarjoajilla erilaiseen lopputulokseen ’match/close match/no match’ vastausten osalta. Esim. jossakin pankissa 80% yhteneväisyys voisi tuottaa ’match vastauksen’, kun jossain toisessa pankissa close match vastauksen. ”Close Match” -vastauksen saatuaan asiakas todennäköisesti kaipaisi lisätietoa siitä, millä tavalla hänen antamansa nimi eroaa tilin omistajan nimestä. Selkein vaihtoehto olisi näyttää tilin omistajan nimi sellaisenaan, jolloin maksupalvelun käyttäjä voisi selkeän tiedon perusteella tehdä päätöksen maksun käynnistämisestä. Tällainen ratkaisu kuitenkin todennäköisesti vaatisi ainakin osassa jäsenmaita muutoksia pankkisalaisuussääntelyyn. Jos tämä ei ole mahdollista, markkinatoimijoiden tulisi viedä nimi-IBAN vertailun tulosten määrittely niin tarkalle tasolle, että kaikki maksupalveluntarjoajat noudattaisivat vastauksissaan samaa logiikkaa ja standardia.

Riittävä siirtymäaika

Maksajalle tarjottava palvelu, joka tarkistaa, että maksunsaajan tilinumero vastaa maksunsaajan nimeä, on mittava hanke sekä toimialalle että yksittäiselle maksupalveluntarjoajalle. On sekä maksupalvelun käyttäjien että maksupalveluntarjoajien etu, että nimi-IBAN palvelu toimisi mahdollisimman yhdenmukaisesti koko EU-alueella. Yhdenmukainen palvelu edellyttää yhteisiä sääntöjä ja standardeja. Toimiala tarvitsee aikaa sääntöjen ja standardien laatimiseen ja yksittäiset maksupalveluntarjoajat näiden implementointiin maksupalveluntarjoajan järjestelmiin. Sääntöjen ja standardien toteuttaminen ja implementointi ei ole mahdollista 12 kuukaudessa. Siirtymäaika palvelun

tarjoamiselle tulisi kytkeä eurooppalaisen nimi-IBAN vertailun standardin/ratkaisun saatavuuteen ja palvelun toteutukselle tulisi säätää aikaa vähintään 24 kuukautta.

Pikatilisiirtojen tarkistus EU-pakotelistoja vasten - Artikla 5d

Velvoite kattamaan kaikki SEPA maksut

Artiklan velvoitteet tulisi laajentaa kattamaan myös SEPA tilisiirrot ja SEPA suoraveloitukset. Ei vaikuta perustellulta jatkaa EU:n sisäisten tilisiirto- ja suoraveloitustapahtumien pakotelistatarkistusta, jos pikasiirroilla riittää asiakaskannan tarkistaminen. Asiakaskannan tarkistus pakotelistoja vasten on yhtä tehokas toimenpide kaikille SEPA maksutavoille, joten eri maksutavoilla tulisi olla keskenään tasapuoliset toimintaedellytykset.

Mahdollisuus riskiperusteiselle maksutapahtumien tarkistukselle

Asetusluonnos sisältää toimenpiteet (asiakaskannan monitorointi) ainoastaan EU-pakotelistoille. Maksupalveluntarjoajilla on kuitenkin muitakin maksupalveluntarjoajia joko lainsäädännön perusteella tai tosiasiallisesti velvoittavia pakotelistoja: kansalliset pakotteet, YK:n pakotelistat, kolmansien maiden OFAC-listat ja sektoripakotteet.

Pakotelistattuja henkilöitä tai yrityksiä voi lisäksi esiintyä myös maksajan saajalle tallentamassa viestissä, joka näkyy maksusanoman viestikentässä.

Kansalliset pakotelistat tulisi saattaa yhteneviksi EU-pakotelistojen kanssa, jotta vältytään esimerkiksi tilanteelta, jossa maksulta löytyy saajan kotivaltion kansallisella pakotelistalla oleva henkilö, koska henkilö ei ole maksajan kotivaltion kansallisella pakotelistalla, eikä siten ole jäänyt kiinni maksajan maksupalveluntarjoajan asiakaskannan pakotelistatarkistuksessa.

Maksupalveluntarjoajalle tulisi jättää mahdollisuus riskiarvionsa perusteella tarvittaessa tehdä asiakaskannan lisäksi tarkistus myös pikatilisiirtotapahtumalle, esim. OFAC-listojen tarkistus, viestikenttien tarkistus ja sektoripakotteisiin liittyvien sanojen etsiminen maksulta.

Artikla 5d (2) tulisi muokata:

- During the execution of an instant credit transfer, the payer's PSP and the payee's PSP involved in the execution of such transfer ~~shall not~~ are not obliged to verify whether the payer or the payee whose payment accounts are used for the execution of that instant credit transfer are listed persons or entities in addition to carrying out verifications under paragraph 1

Jos maksutapahtumien riskiperusteinen tarkistus kielletään, eikä kansallisia pakotelistoja saateta yhteneviksi EU-pakotelistojen kanssa, sääntelyssä tulisi selventää, kuinka maksupalveluntarjoajien tulee toimia kansallisten listojen, OFAC-listojen, sektoripakotteiden ja maksun viestikentässä mahdollisesti esiintyvien pakotelistattujen henkilöiden tai yritysten suhteen. Kansallisesti tulisi myös selventää, kuinka Poliisihallituksen julkaiseman rahapelaamisen maksuliikenne-estolistan osalta toimitaan.

FINANSSIALA

Kansallisten valvontaviranomaisten toiminta

Sääntelyssä tulisi myös selventää, kuinka toimitaan tilanteessa, joissa kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tulkitsevat eri tavalla pakotelistatun tahon esim. omistajuutta.

Tarkistuksen aikataulu ja laajuus

EU-pakotelistalle tulleiden uusien tietojen siirtymisessä pankin järjestelmiin on väistämättä viive, kun tiedot siirtyvät ensin pakotelistapalvelua tarjoavan palveluntarjoajan palveluun ja siitä pankin järjestelmiin. Velvollisuus toteuttaa asiakkaiden pakotelistatarkistus ”välittömästi”, kun EU-pakotelistaan on tehty muutoksia, tulisikin muuttaa muotoon ”ilman ylimääräistä viivettä”.

Asiakkaiden pakotelistatarkistus tulisi ylimääräisen työn välttämiseksi ohjeistaa tehtäväksi jokaisena työpäivänä jokaisen kalenteripäivän sijaan, sillä EU on julkaissut pakotelistoja vain työpäivinä. Tarkistusvelvoite tulisi koskea vain muutoksia: pakotelistan muuttuneet tiedot koko asiakaskantaa vasten ja muuttuneet asiakastiedot koko pakotelistaa vasten.

Sanktiot vain asiakaskannan pakotelistatarkistuksen laiminlyöneelle maksupalveluntarjoajalle

Asetusehdotuksen mukaan maksupalveluntarjoajan, joka on laiminlyönyt asiakaskantansa pakotelistatarkistuksen ja aiheuttanut sen, että pikatilisiirtotapahtumalla on pakotelistalla oleva maksaja tai saaja, tulee korvata pikatilisiirtotapahtuman toisena osapuolena olevalle maksupalveluntarjoajalle tämän saamat sanktiot pakotteiden noudattamatta jättämisestä. Asetusehdotus tulisi muuttaa niin, että sanktio määrätään vain sille osapuolelle, joka on laiminlyönyt asiakaskantansa pakotelistatarkastuksen. Sanktiosta ei saa aiheutua mainehaittaa toiselle osapuolelle, joka on toiminut lain vaatimusten mukaisesti. Pakotelistatarkistuksen laiminlöynyt osapuoli ei myöskään välttämättä kykene maksamaan korvauksia toiselle osapuolelle, jos laiminlyönyt osapuoli on pieni paikallinen maksupalveluntarjoaja ja syytön osapuoli suuri eurooppalainen maksupalveluntarjoaja, jolle sanktio on määrätty sen liikevaihdon mukaan. Ehdotamme, että artiklaa 5 (d) (3) muutetaan seuraavasti:

~~*“A PSP that has failed to carry out the verifications referred to in paragraph 1 and executes an instant credit transfer causing another PSP involved in the execution of that instant credit transaction to fail to freeze assets of listed persons or entities, or to make funds or economic resources available to such persons or entities, shall compensate the financial damage caused to the other PSP resulting from penalties imposed on that other PSP under restrictive measures adopted in accordance with Article 215 TFEU providing for asset freeze or prohibition of making funds or economic resources available”.*~~

“The PSP of the beneficiary of an instant credit transaction is not liable for the PSP of the sender failing to carry out the verifications referred to in paragraph 1 and to freeze the assets of, or make the funds available to, the listed persons or entities.

The PSP of the sender of an instant credit transaction is not liable for the PSP of the beneficiary failing to carry out the verifications referred to in paragraph 1 and to freeze the assets of, or make the funds available to, the listed persons or entities".

FINANSSIALA RY

Taina Ahvenjärvi

vt. toimitusjohtaja